

*До разової Спеціалізованої вченої ради
з присудження наукового ступеня
доктора філософії у Львівському державному
університеті внутрішніх справ*

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора
Пилипіва Руслана Мироновича на дисертацію
Гуцуляк Ольги Анатоліївни на тему:
«Адміністративно-правове регулювання превентивної діяльності
підрозділів Національної поліції щодо забезпечення безпеки
територіальних громад в Україні»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 081 - Право**

Актуальність обраної теми дослідження. Забезпечення безпеки громадян є одним із фундаментальних завдань держави, що безпосередньо впливає з положень Конституції України, яка визнає людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю. В умовах триваючої децентралізації влади та розвитку місцевого самоврядування в Україні, питання ефективної взаємодії підрозділів превентивної діяльності Національної поліції з територіальними громадами набуває особливої актуальності та практичної значущості.

Дисертантка справедливо акцентує увагу на недостатній ефективності існуючих механізмів такої взаємодії, що обумовлює нагальну потребу їх удосконалення з урахуванням як передового міжнародного досвіду, так і специфіки українських реалій. Особливої гостроти ця проблематика набуває в контексті воєнного стану, коли суттєво зростають ризики та загрози для безпеки територіальних громад, що вимагає розробки нових підходів до організації превентивної діяльності поліції.

Актуальність теми дисертаційного дослідження підтверджується її безпосереднім зв'язком з ключовими державними програмами та стратегіями, зокрема:

- Стратегією національної безпеки України, затвердженою Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020;

- Стратегією громадської безпеки та цивільного захисту України, затвердженою Указом Президента України від 29 червня 2021 року № 260/2021;

- Концепцією розвитку сектору безпеки і оборони України, затвердженою Указом Президента України від 14 березня 2016 року № 92/2016.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність забезпечується використанням широкого спектру загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, серед яких:

- діалектичний метод, що дозволив розглянути досліджувані явища у їх взаємозв'язку та розвитку;

- системно-структурний метод, застосований для комплексного аналізу адміністративно-правових засад діяльності підрозділів превентивної діяльності;

- формально-юридичний метод, використаний для аналізу нормативно-правових актів у досліджуваній сфері;

- порівняльно-правовий метод, що дозволив зіставити вітчизняний та зарубіжний досвід правового регулювання превентивної діяльності поліції.

Висока достовірність і обґрунтованість результатів дослідження забезпечується також апробацією основних положень дисертації на 8 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших в Україні комплексних досліджень адміністративно-правових засад діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України щодо забезпечення безпеки територіальних громад в умовах децентралізації влади та воєнного стану.

У результаті проведеного дослідження **сформульовано низку нових наукових положень та висновків**, запропонованих особисто здобувачем. Основні з них такі: вперше:

- сформульовано авторське визначення поняття "безпека територіальної громади" як динамічної системи, здатної забезпечити захист первинного суб'єкта місцевого самоврядування від зовнішніх та внутрішніх загроз його самореалізації, розвитку, реалізації прав та інтересів. На відміну від існуючих підходів, запропоноване визначення акцентує увагу на динамічному характері безпеки та її спрямованості не лише на захист, але й на забезпечення розвитку територіальної громади;

- розроблено комплексну систему критеріїв та показників оцінювання ефективності діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції щодо забезпечення безпеки територіальних громад. Ця система включає як кількісні (статистичні дані щодо рівня злочинності, кількості розкритих правопорушень), так і якісні показники (рівень довіри населення до поліції, відчуття безпеки громадянами), що дозволяє всебічно оцінити результативність роботи поліції на місцевому рівні;

- запропоновано концепцію інтеграції правоохоронної діяльності з соціальними службами громад, спрямовану на профілактику правопорушень та зниження соціальної напруженості. Ця концепція передбачає створення міждисциплінарних команд, до складу яких входять працівники поліції, соціальні працівники, психологи, що дозволяє комплексно підходити до вирішення проблем безпеки на рівні громади.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані:

- у науково-дослідній сфері - для подальших досліджень проблем забезпечення безпеки територіальних громад, розробки теоретичних засад взаємодії поліції та громади;

- у правотворчості - при підготовці змін і доповнень до законодавства, що регулює діяльність Національної поліції та органів місцевого самоврядування, зокрема до Законів України "Про Національну поліцію", "Про місцеве самоврядування в Україні", а також при розробці підзаконних нормативно-правових актів;

- у правозастосовній діяльності - для вдосконалення практичної діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції, оптимізації їх взаємодії з органами місцевого самоврядування та громадськістю;

- в освітньому процесі - при викладанні дисциплін "Адміністративне право", "Поліцейська діяльність", "Взаємодія поліції та громади" у закладах вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців для органів Національної поліції.

Оцінка змісту дисертації та її завершеності.

Структура дисертації є логічною, послідовною, обґрунтованою предметом дослідження та дозволяє повною мірою розкрити тему. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (278 найменувань) та додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено його мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наведено відомості про їх апробацію.

У першому розділі *"Теоретико-правові засади діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України щодо забезпечення безпеки територіальних громад"* досліджено історико-правові аспекти становлення та розвитку підрозділів превентивної діяльності поліції, розкрито зміст поняття "безпека територіальної громади", проаналізовано міжнародні стандарти та зарубіжний досвід забезпечення безпеки на місцевому рівні.

Другий розділ *"Адміністративно-правовий статус та особливості діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України щодо забезпечення безпеки територіальних громад"* присвячено аналізу адміністративно-правового статусу підрозділів превентивної діяльності, дослідженню особливостей діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громади, а також специфіки захисту прав дітей та профілактики правопорушень серед неповнолітніх.

У третьому розділі *"Напрями вдосконалення діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України щодо забезпечення безпеки територіальних громад"* розроблено пропозиції щодо оптимізації взаємодії поліції з органами місцевого самоврядування та громадськістю, запропоновано шляхи впровадження концепції "Community Policing" в Україні, сформульовано рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання превентивної діяльності поліції.

У висновках викладено основні результати дисертаційного дослідження, сформульовано найбільш суттєві положення і пропозиції автора. Зокрема, узагальнено теоретичні та практичні результати дослідження, запропоновано конкретні зміни до законодавства та рекомендації щодо вдосконалення діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Позитивно оцінюючи здобутки дисертанта, вважаємо за необхідне звернути увагу на окремі дискусійні положення та висловити деякі зауваження:

1. У підрозділі 1.3, аналізуючи міжнародний досвід забезпечення безпеки територіальних громад, автор зосереджується переважно на досвіді США та Великобританії. Було б доцільно розширити географію дослідження, включивши аналіз практик країн континентальної Європи, зокрема Німеччини та Франції, які мають давні традиції місцевого самоврядування. Такий розширений аналіз міг би збагатити дослідження додатковими підходами до організації взаємодії поліції та громади, які могли б бути адаптовані до українських реалій.

2. У розділі 2 авторка детально розглядає діяльність дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громади, проте недостатньо уваги приділяє іншим підрозділам превентивної діяльності, зокрема патрульній поліції. Враховуючи важливу роль патрульної поліції у забезпеченні публічної безпеки, варто було б більш ґрунтовно дослідити її місце в системі забезпечення безпеки територіальних громад. Це могло б включати аналіз специфіки роботи патрульної поліції в різних типах територіальних громад (міських, сільських, об'єднаних) та розробку рекомендацій щодо оптимізації її діяльності.

3. У підрозділі 2.3, присвяченому захисту прав дітей та профілактиці правопорушень серед неповнолітніх, автор не приділяє достатньої уваги питанням взаємодії підрозділів ювенальної превенції з органами опіки та піклування, службами у справах дітей. Доцільно було б розробити конкретні пропозиції щодо вдосконалення механізмів такої взаємодії, зокрема, щодо обміну інформацією, проведення спільних профілактичних заходів, координації дій у кризових ситуаціях.

4. У розділі 3, розглядаючи напрями вдосконалення діяльності підрозділів превентивної діяльності, автор недостатньо уваги приділяє

питанням фінансового та матеріально-технічного забезпечення цих підрозділів. Враховуючи обмеженість бюджетних ресурсів, було б доречно запропонувати механізми залучення додаткових джерел фінансування для реалізації превентивних програм на рівні територіальних громад. Це могло б включати розробку моделей державно-приватного партнерства, залучення грантових коштів, створення спеціальних фондів безпеки громад тощо.

Водночас, висловлені зауваження мають в основному дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження. Вони можуть слугувати орієнтирами для подальших наукових розвідок автора у цій важливій сфері адміністративного права.

ВИСНОВОК

1. Дисертація Гуцуляк Ольги Анатоліївни на тему "Адміністративно-правове регулювання превентивної діяльності підрозділів Національної поліції щодо забезпечення безпеки територіальних громад в Україні " є завершеною науковою працею, яка містить нові науково обґрунтовані результати в галузі адміністративного права, що в сукупності вирішують важливе наукове завдання щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України в контексті забезпечення безпеки територіальних громад.

2. Дисертація відповідає спеціальності 081 – Право та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року.

3. Здобувачка Гуцуляк Ольга Анатоліївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

*доцент кафедри права та гуманітарних дисциплін
Відокремленого структурного підрозділу
закладу вищої освіти "Відкритий міжнародний
університет розвитку людини "Україна"
Івано-Франківська філія,
к.ю.н., доцент*

Руслан Пилипів